

أعوذ بالله من الشيطان الرجيم

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين و صلى الله على نبينا ابوالقاسم محمدصلى الله عليه و آله و سلم و على آله الطيبين
الطاهرين و اللعنة على اعدائهم اجمعين الى يوم الدين

امام صادق عليه السلام می فرمایند: و اما الثلاثة التي في رياضة النفس فايك ان تأكل ما

لا تشتهي

يكي از آن مواردی که مربوط به ریاضت نفس است این است که به غذایی که اشتها نداری
و میل نداری توجه نکنی و از آن غذا مصرف نکنی.

اگر چه مدتی این مثنوی تأخیر شد ولی ظاهراً رفقا حافظه شان بهتر از ماست و مطالب در
ذهنشان می ماند و نسبت به آنها اهتمام دارند.

تا آنجایی که به نظر می رسد صحبت در کیفیت تأثیر رفتار و اعمال در صورت برزخی انسان
و بالاتر از آن، جنبه ملکوتی نفس بود. به طور کلی هر چه که در این عالم تحقق خارجی پیدا می کند،
طبیعتاً یک صورت مطابق با خود او و عین او در عالم مثال قرار دارد که به او مثال اسفل و یا صورت
مثالیه ادنی گفته می شود. هر چه که در این عالم تحقق عینی و تحقق جسمانی پیدا می کند، منظور از
این عالم همین عالم تعینات مادی است و ماده به همه انحاء خودش و به همه ماهیات خودش و
همینطور آن ماهیات خفیه که جنبه مادی و جسمانی آنها خفیف و رقیق است مانند نور و امواج و هوا
و امثال ذلك، آنها هم مشمول عالم ماده خواهند شد. آنها مشمول عالم مجردات نیستند و عالم مجردات
با آنها تفاوت دارد. این مسئله کاملاً منطبق با براهین فلسفی و ادله نقلیه و تأیید به مشاهدات و مکاشفات

قلبیه و صوریه است.

الان دوستان و افرادی که در این مجلس حضور دارند، همین کیفیت حضورشان به همین نحوی که الان هستند و با تغییراتی که هر لحظه برای آنها حاصل می‌شود و پلکی که هر لحظه به هم می‌زنند و حرکتی که در هر لحظه برای آنها پیدا می‌شود، تمام اینها بعینه در عالم مثال وجود خارجی دارد. این به جنبه معنوی و به جنبه ظلمانی حقایق خارجیه اصلا کاری ندارد و ارتباط ندارد. عین همین حقیقتی که الان ما داریم مشاهده می‌کنیم، در این چهره‌هایی که دیده می‌شود، در این اجسامی که الان در اینجا وجود دارند، این حرکاتی که الان هست، این توجهاتی که الان وجود دارد، صحبتی را که بنده می‌کنم، استماعی که از طرف دوستان مشاهده می‌شود، هیچ جنبه نورانی و جنبه ظلمانی و غرض و مرض و نیت و صفا در این مرتبه اصلا راه ندارد. عین همین حرکت و عین همین تجسم در عالم مثال بعینه وجود دارد. به نحوی که اگر یک نفر بر آن عالم مثال احاطه و اشراف داشته باشد و به آن عالم مثال بر این قضیه‌ای که در خارج می‌خواهد اتفاق بیافتد، توجه کند و یک فیلمی از آن مشاهده خودش را از این مجلس یک هفته قبل از اینکه این مجلس تشکیل بشود، یک ماه قبل از اینکه این مجلس تشکیل بشود، یک فیلمی از آن مشاهده خودش را در عالم مثال بگیرد و آن فیلم را صورت

خارجی به او بدهد، عینا همان خواهد شد که تشکیل مجلس از ساعت ده و نیم در رأس ده و نیم تا آن وقتی که اختتام پیدا می‌کند، بدون سر سوزنی اختلاف، این دو تا فیلم با همدیگر به نحو موازی، این فیلم و این صور از یک واقعیت و از یک حقیقت حکایت خواهند کرد آن صورتی که در آن فیلم مشاهده مثالی گرفته شده است با آن فیلمی که در این مجلس گرفته می‌شود، به اندازه سر سوزنی اختلاف ندارند. مثل اینکه شما فیلمی را آوردید و از روی آن تکثیر کردید. مثل اینکه شما نواری را، نوار صدایی را، نوار صورتی را از او تکثیر بکنید، آیا می‌شود اینها با هم اختلاف داشته باشند؟ اگر اختلاف داشته باشند به خاطر خرابی دستگاه است یا به خاطر مسئله‌ای. خود آن نباید اختلاف داشته باشد، به اندازه سر سوزنی نباید اختلاف داشته باشد. این را می‌گویند مثال اسفل. در این مثال جنبه کدورت و جنبه نورانیت راه ندارد. تمام حقایق خارجی یک صورتی هم در خود عالم مثال دارند. حالا به هر کیفیتی می‌خواهد باشد.

امروز که شما می‌خواهی از منزل بیرون بیایی لباس خاصی می‌پوشی. روز جمعه، حتما شما هم که غسل روز جمعه را کردی، چون غسل روز جمعه به اندازه‌ای اهمیت دارد که بعضی از بزرگان آن را حتی جزء واجبات شمرده‌اند. آنقدر اهمیت دارد!

یکی از دوستان نقل می‌کرد در همان زمانهای سابق، خیلی عجیب است! چطور افراد از آن اول خودشان را نشان می‌دهند از آن زمان طفولیت خودشان را نشان می‌دهند، از همان زمان مراقبت خودشان را نشان می‌دهند، از همان زمان نوجوانی طرز فکر خودشان و آینده خودشان و مقصد خودشان را و منهج خودشان را نشان می‌دهند. خدا رحمت کند دوست ارجمند و دوست شفیق رفیق طریق ما از تلامذه مرحوم والد رضوان الله علیه و کسی که واقعا حق زیادی بر گردن خود بنده داشت، مرحوم آقای سید مرتضی مقدسی رحمة الله علیه که بسیار مرد بزرگی بود و مرد دقیق و عمیقی بود و دارای نفس صافی بود و فرد از کوره درآمده‌ای بود.

ایشان می‌گفت: در همان زمان جوانی مان، ابتدایی که با مرحوم آقا ارتباط پیدا کرده بودیم، رفته بودیم در یک روز جمعه به منزل مرحوم آقا، وقتی که می‌خواستیم برویم، آن موقع منزل ایشان میدان شهدا تهران بود که قبلا میدان ژاله می‌گفتند. طرف عباس آباد. حدود سه یا چهار سالی ما در آنجا بودیم. چون وقتی که مرحوم پدر ما از نجف مراجعت کردند، من دو سالم کمتر بود. و بنده مراجعت از نجف را یادم نیست. و لکن اقامت ایشان را در آن منزل از ابتدا در ذهنم است و حدود چهار سال در آنجا بودیم. ایشان می‌گفتند که وقتی ما خواستیم بیاییم اینجا، یکی از افراد دیگری که الان حیات دارد

و در آن زمان هم با مرحوم آقا ارتباط داشت و از بستگان ایشان هم بود او هم در همان مجالس شرکت می کرد و ارتباط داشت با ایشان. ما قبل از اینکه بیاییم گفتیم: روز جمعه است و نم نم باران هم می آمد گفتیم برویم غسل جمعه کنیم و بعد برویم خدمت ایشان برسیم. این قضیه مربوط به زمانی است که مرحوم آقا یکی دو سالی بوده که از نجف مراجعت کرده بودند. سن ایشان حدود ۳۸ سال یا ۳۷ سال بوده.

می گفتند: ما رفتیم غسل جمعه کردیم، آنجا حمامی بود که پدرمان خود من را در دوران طفولیت به

همان حمام می‌برد چون در خانه حمام نبود. توی خیابان سقباشی!! بود یا اسم دیگری داشت، حمامی بود که در زمان طفولیت به آنجا می‌رفتیم.

بله، می‌گفت: رفتیم غسل کردیم و آمدیم. وقتی که داشتیم می‌آمدیم منزل مرحوم آقا دیدیم این شخص هم دارد می‌آید و در خیابان راه می‌رود و به این فضا و درختان نگاه می‌کند. موقع بهار هم بود و تازه درختها سبز شده بود، و این همینطور می‌رفت و یک حال و هوایی می‌کرد با این درختها و سبزه‌ها. گفتم که: فلانی بیا برویم گفت: خب حالا دارم می‌آیم دارم قدم می‌زنم و از این هوایی که اینطوری است استفاده می‌کنم. گفتم: غسل جمعه‌ات را کرده‌ای؟ گفت: آخر کسی این هوا را ول کند و این سبزه را رها کند، بیاید غسل جمعه کند! برو خدا خیرت بدهد آقا جان! این را که من از او شنیدم، گفتم این حریف ما نیست و خلاصه خداحافظ شما و این آدم سر به هوایی است که ره به مقصود نخواهد برد که نبرد که نبرد. در این هوا و در غیر این هوا، در هر دو تا گفته‌اند باید غسل جمعه کنی. غسل روز جمعه اختصاص به هوای زمستانی که از سرما می‌لرزید و تو خیابان دو قدم نمی‌توانی راه بروی که ندارد!

این که عرض می‌کنم نکات بسیار دقیق است که نسبت به این مطالب انسان باید ببیند چطور خط مشی خودش را تعیین کند. و اگر نفس خود را بر این اساس مستقر کند، آن وقت دیگر حوادث او را به این طرف و آن طرف نمی‌برد. آن وقت یک بادی که از یک طرف بیاید مثل پشه و مگس همینطور به آن سمت کشیده نخواهد شد. کسی که بیاید و مرام خودش را و موقعیت و حرکت خودش را روی این مبانی استوار کند.

غسل جمعه که پیغمبر فرمود مستحب است و مستحب بسیار موکد است، حتی بعضی از فقها تقریباً فتوای احتیاط به وجوب و اینها حتی کردند نسبت به او؛ با غسل جمعه می‌شود نماز خواند و احتیاج به وضوگرفتن نیست. و البته با همه اقسام غسل مستحبی می‌شود نماز خواند. هر غسلی که صحت انتساب آن به معصوم علیه‌السلام ثابت شده باشد، با آن غسل می‌شود نماز خواند بدون اینکه لازم باشد وضو بگیریم. البته غیر از بعضی از اقسامی که آنها چند غسل هستند که غسل مس میت یا غسل مربوط به خانمها که مسئله‌اش فرق دارد. منظور سایر اغسال مستحبه است.

این پیغمبر که آمد و غسل جمعه را واجب کرد در هوای زمستان یا در گرمای تابستان یا در باد پاییز یا در باران... در تمام احوال غسل روز جمعه در شرع نسبت به آن تأکید شده و متشرع شده این غسل و باید این را انجام داد. و این بنده خدا به جای پرداختن به این، دارد توی خیابان به درخت

و سبزه و چمن و علف نگاه می کند. به علف دارد نگاه می کند، به آن هوا دارد نگاه می کند، و آن موقعیت برای او بر فرمایش کلام رسول خدا ترجیح دارد. آن تفکر و آن تمایل و آن میل و آن جاذبه برای او در مقابل مبانی و عمل به دستورات برای او جاذبه و جلوه‌گری دارد. لذا شما می بینید مطالب را کنار می گذارد و می رود به آن طرف. شخصی که با یک همچنین حال و هوایی هست، آیا آن می تواند نفس خود را در موقعیتی قرار بدهد و چنان مهمیزی بر نفس

خود بزند و چنان لجامی بر دهن تمایلات نفس خود بگذارد که او را در مواردی که موجب انحراف است و موجب اعوجاج است، نگه دارد و از این طرف و آن طرف حفظ کند؟ این طبعاً نمی‌تواند.

لذا مشاهده می‌شود اینها افرادی هستند که می‌آیند یک چرخ می‌زنند، تا یک موقعیت مناسبی برای همان اتجاه نفس پیدا شود، می‌بینید از این مسئله فاصله گرفته است. بعد که چند سالی گذشت و آنها از آسیاب افتاد و کوس رسوایی بر بام افلاک نواخته شد، تازه دوباره یاد مسائل گذشته و دنبال راه گذشته می‌کنند و دوباره سر و کله‌شان پیدا می‌شود. دوباره سلام علیکم‌ها شروع می‌شود. دوباره صبح‌حکم الله بالخیر شروع می‌شود. دوباره خدمت حضرت آقا ارادت داریم شروع می‌شود. این چند سال ارادات کجا بود که تشریف نداشتید؟! آن تشریف نداشتن و آن نبودن جهت داشت، علت داشت، دلیل داشت. دلیل، همان جاذبه‌هایی بود که نفس بدنال آن جاذبه‌ها و به دنبال آن خط و مشی حرکت می‌کند، وقتی که آنها به واسطه زمان و به واسطه تقدیر مقدر و تدبیر مدبر عالم جای خود را به حادثه دیگری داد، آن وقت دیگر حالا دوباره پیدامان می‌شود، دوباره برگردیم. باز یک دو سه سالی، یک چرخ می‌زند، یک مرتبه یک صدای دیگری از یک جا در آمد، می‌بینیم دوباره همان قضیه و همان آتش و کاسه دوباره پیدا شد، و آن شخص به آن سمت حرکت می‌کند. اینها افرادی هستند که عمر نوح که سهل است، یک میلیون سال حتی عمر کنند، همان جایی که بودند هستند. یک سانت از جای خود بالا نمی‌آیند، یک سانت حرکت نمی‌کنند، یک سانت بر نفس آنها اضافه نمی‌شود، بر ترقی و تجرد نفس، یک سانت بر اطلاعات آنها اضافه نمی‌شود. دائماً در همان محدوده از تفکرات قرار دارند. خودشان را حرکت نمی‌دهند. این مغز را به کار نمی‌اندازند، عقل را به کار نمی‌اندازند، و از این چراغی که خدای متعال در وجود انسان قرار داده است و برای روزهای وانفسا باید این چراغ را روشن کرد و کلید زد، از این چراغ استفاده نمی‌کنند و در همان مرتبه جهل و تعصب و مسائل پوچ و مسائل بیجه بازی و اینها زندگی و عمر خود را به آخر می‌گذرانند.

قُلْ هَلْ نُنَبِّئُكُمْ بِالْأَخْسَرِينَ أَعْمَالًا * الَّذِينَ ضَلَّ سَعْيُهُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَ هُمْ يَحْسَبُونَ أَنَّهُمْ يُحْسِنُونَ صُنْعًا بدترین افراد، بدبخت‌ترین افراد، بیچاره‌ترین افراد، گمراه‌ترین افراد، و خسران زده‌ترین افراد آنهایی هستند که این سرمایه‌ای را که ما به آنها دادیم که با آن می‌توانستند به جایی بروند که جبرائیل امین نتواند به آنجا بیاید، و به مرتبه‌ای برسند که تمام عوالم ربوبی را پشت سر بگذارند،

---

^۱سوره الکهف (۱۸) آیات ۱۰۳ و ۱۰۴

اینها آمدند این سرمایه‌شان را با کارهای بچگانه و کارهای بیهوده و لغو و عبث تلف کردند. عمر را به سر آوردند و نتیجه آن خسران ابدی و زیان همیشگی خواهد شد. همین که بروند در آنجا و ببینند، که چه بر سر خود آورده‌اند، برای آنها کفایت می‌کند و نیازی به جهنم و عذاب نیست.

بنابراین در مرتبه مثال اسفل و مرتبه صورت ادنی مثالیه، خود حقایق اشیاء بدون جنبه نورانیت و ظلمانیت در عالم مثال قرار دارند. این مرتبه اول. مثل بسیاری از خواب‌هایی که می‌بینیم، مکاشفاتی که می‌بینیم

و از قضایا و یا مطالب آینده یا گذشته مطلع می‌شویم و عین همان صورت خارجی را ما مشاهده می‌کنیم. مسائلی که باید اتفاق بیافتد، کاری به نورانیت ندارد، به نورانیت و ظلمانیت ارتباطی ندارد. خود همان قضیه و واقعیت در عالم مثال برای انسان منکشف می‌شود یا در خواب و یا در بیداری که از او تعبیر به مکاشفات و مشاهدات می‌کنند. این مرتبه اول، مرتبه دوم یک مقداری رقیق‌تر و عمیق‌تر و دقیق‌تر می‌شود. آن مرتبه، مرتبه‌ای است که در آن جا جنبه ربطی این مثالی که در عالم مثال محقق است و جنبه اتصال این مطلب با مقام ربوبی و با سلسله علل معده برای تحقق این اشیاء در عالم خارج در آن جنبه ترسیم می‌شود که کیفیت ارتباط این شیئی که در خارج اتفاق افتاده از نقطه نظر حقیقت وجود و از نقطه نظر فیض نزول وجود در چه مرتبه‌ای قرار دارد و در چه رتبه‌ای از اقتراب به آن نور وجود یا ابتعاد از آن حقیقت وجودیه قرار دارد. آیا در جنبه ظلمانی از این عالم وجود این مسئله قرار دارد یا در جنبه روحانی و نوریه او؟ با حفظ اصل حقیقت این و استنادش به آن مبدأ اول و حقیقت علیا در خارج به دو شکل تحقق پیدا می‌کند؛ یا به حقیقت نوریه در خارج تحقق پیدا می‌کند که می‌رود در صف علیین و در صف ملائکه و در صف عقول و در صف انبیاء و در صف عالم انوار، یا اینکه این در جنبه ظلمانی تحقق پیدا می‌کند که می‌رود در صف شیاطین، در صف نفوس خبیثه و در صف عالم کدورات و عالم ظلمات.

البته از این نقطه نظر این طور نیست که همیشه حقایق خارجی به یک طریق و به یک نسق باشند. ممکن است که این حقایق خارجی به واسطه تغییرات و به واسطه تبدلات، صورت اتصالیه خود را تغییر بدهند، صورت اتصالیه اول نورانی است، بعد تبدیل به ظلمانی می‌شود. اول ظلمانی است بعد تبدیل به نورانی می‌شود. افراد تغییر پیدا می‌کنند، یک ساعت انسان یک جور است، ساعت دیگر یک جور دیگر است، این کار را انجام بدهد یک قسم است، بعد خلافتش را انجام بدهد قسم دیگری خواهد شد. این افرادی که در آخر عمر به شقاوت رسیدند و مهر شقاوت بر آنها زده شد و حلول در جهنم برای آنها حتم شد، اینها که از اول اینطور نبودند. از اول تفکر اینها تفاوت می‌کرد، از اول فهم اینها نسبت به مطالب جور دیگری بود، از اول عقل اینها حقایق و حوادث را درست می‌سنجید و درست قضاوت می‌کرد و حق را در جای خود و باطل را در خود می‌گذاشت، از اول عقل اینها تشخیص نور و ظلمت را می‌داد، از اول ظلم و عدالت را خوب تشخیص می‌داد، عادل و ظالم را درست می‌فهمید، جانی و غیرجانی را تشخیص می‌داد، از جانی احتراز می‌کرد، به افراد صالح تمایل پیدا می‌کرد، با افراد خیر و افراد نورانی نشست و برخاست داشت، با افرادی که اهل دنیا و افرادی که اهل ظلمت، اهل

قساوت، اهل خونریزی و اهل جنایت و بی شرمی بودند، از آنها اجتناب می‌کرد. این عقل که برای او خط تعیین می‌کرد، راه تعیین می‌کرد، مسیر تعیین می‌کرد، به واسطه عدم توجه دقت کنید به واسطه عدم مراقبه، به واسطه عدم اصغاء و استماع به ندای او و اهتمام به او، کم‌کم، کم‌کم آن نورانیت اولیه و آن برش حکم قاطع عقل و آن جزمیت نسبت به تقسیم بین عوامل مختلف کم‌کم، کم‌کم رو به زوال گرایید و تمایل به

خلاف پیدا کرد. آن جهت شدتی که از اول در آنها بود، دیگر الان نیست، آن احمی که از اول می‌کردند و بلند می‌شدند و برخورد می‌کردند، وقتی یک ظلمی را می‌دیدند مجلس را ترک می‌کردند و دیگر صحبت نمی‌کردند، الان نیست. می‌نشینند و گوش می‌دهند و سری تکان می‌دهند، به عنوانی که متأسفیم! چه شد قضیه؟ چه اتفاقی افتاد؟ ظلم که همان ظلم بود، تفاوت نکرده! تو هم که همانی، جانی هم که همان جانی است، چه شد که الان موقعیت تو در قبال این قضیه با ده سال پیش فرق کرد؟! با پنج سال پیش فرق کرد و تفاوت پیدا کرد؟! برای چه؟ چون آن ندهایی که آن ندهاها و آن چکش‌ها و آن ضرباتی که عقل تو به عنوان چراغ هدایت، خدا در نفس تو قرار داده بود و در وجود تو به ودیعه نهاده بود، دیگر به او توجه نکردی! به واسطه بعضی از امور جاذب از آن ندهاها غفلت کردی! مطلب را مهم نگرفتی، وقتی که طیب به تو گفت که الان تو سرطان داری و نباید این کار را انجام بدهی، تو گوش ندادی، گفتمی که خب شاید اشتباه کرده!، دستگاه عوضی عکس برداشته!، آزمایشگاه خلاف کرده!، این همه مسائل هست، من یکی هم رویش، خیلی خوب، کاری ندارد، برو بکن. دستگاه می‌گوید: وظیفه ما این است که ما درد تو را نشان بدهیم، می‌خواهی دنبالش بروی یا نه. طیب می‌گوید: وظیفه من این است که به تو نسخه بدهم، می‌خواهی به این عمل بکن یا نکن، به من ربطی ندارد، به من چه ارتباط دارد؟ پیش من آمدی، وظیفه دارم آنچه را که تکلیف عقل و وجدان و فطرت حکم می‌کند، به تو ارائه بدهم. می‌خواهی گوش بده، یا نه، می‌خواهی گوش بده، می‌خواهی نده!

اگر انسان توجه نکرد، این طرف و آن طرف رفت، خلاف کرد، این سلولهای خاطی سرطان رسید به یک سیستم عصبی، یک دفعه وقتی که به آنها چنگ انداخت، آن موقع دیگر آخس می‌رود بالا، دیگر نمی‌تواند بنشیند سر جایش، چه شد؟! تا حالا که صدایت در نمی‌آمد عزیزم؟! چرا تا حالا صدایت در نمی‌آمد؟! چون هنوز آن سلول خاطی سرطان دست نیانداخته بود به آن مرکز عصیبت که آنجا را بگیرد. حالا که می‌خواهد او را در تحت فشار قرار بدهد، یک فشار قرار می‌دهد، فریاد می‌رود بالا، دیگر شلوار پا کرده و پا نکرده، دنبال این طرف و آن طرف می‌افتی که ببینی چه بر سرت آمده! الان که دیگر کار از کار گذشته، می‌گویند: دیگر عمل هم بکنی، فایده ندارد. وارد خون شده، خونش را هم در بیآوریم، فایده ندارد. یک خرده این طرف و آن طرف و بعد از دو سه ماه هم رفت به دار فنا حجة الاسلام ما، برس به فریاد ما، صدا بلند می‌شود آن وقت جناب عزرائیل را احساس می‌کند. آن وقت که دیگر به او می‌گویند که دکترها گفته‌اند که دو ماه دیگر بیشتر زنده نیستی، دنیا بر سرش خراب می‌شود.

می فهمد که چه کار کرده، می فهمد که همه عمرش را بر باد داده، می فهمد از این چراغ استفاده نکرد، یک یک ندهایی که در این مدت دهها سال این می داد، این ندا را، به این تلنگر می زد، یک یک آنها، در این دو ماه از جلوی رژه می رود، هر کدام از اینها به یک مار و عقربی تبدیل خواهند شد که جان و نفس و سر او را هر آن به نیش جانگداز خودش می نوازد. حساب حساب است. مسئله سر جای خودش، همه چیز سر جای خودش محفوظ است. این نداها کجا رفت؟ این تلنگرها کجا رفت؟ چه شد که آن قلبی که آن موقع آزارش به مورچه نمی رسید، الان صاف یک بیگناهی را در خاک و خون می غلطاند

و ککش هم نمی‌گردد؟ کجا رفت آن‌ها؟! کجا رفت آن رحمت‌ها و آن عطوفت‌ها و وجدان‌ها و فطرت‌ها؟! کجا رفت؟! همین است، همین است مسئله، دنیا همین است! خیال نکنید که فقط برای گذشته‌ها بوده! نه آقا جان، برای گذشته‌ها نبوده، قضایا برای گذشته‌ها نبوده، قضایا برای الان است، برای آینده است، برای هر روز است، هر روز و هر روز، هر روز و هر روز.

این قضیه حقیقت نورانیه و مثالیه در همه اشیاء وجود دارد. هر چیزی در ارتباطش با آن مقام مجرد ربوبی یا جنبه نورانیت دارد یا به واسطه ابتعادش جنبه ظلمانیت دارد. این در همه چیز است و این مطلب در اشکال مختلف به صورتهای مختلف برای انسان ظاهر می‌شود و روشن می‌شود. و شرایع الهی، ارسال انبیاء و انزال کتب همه برای این است که آنچه را که ما در تحت تصرف خود داریم، آن را از جنبه ظلمت خارج کنیم، به جنبه نورانیت ببریم. تمام برای همین است.

ما آمدنمان در این دنیا به اختیار خودمان نبود، ما را به این دنیا آوردند، البته این یک بحث دیگری است که من اصلا وارد این مطلب نمی‌شوم یک خرده بحث را پایین‌تر مطرح می‌کنیم. ما که به اختیار خود نیامدیم، آمدنمان در اینجا دیگر ثابت و مسلم و همین که در اینجا آمدیم پرونده باز شد. صفحه اول، فایل اول، دوم، سوم، چهارم، برای هر روز یک فایل و یک صفحه خدا قرار داد. امروز روز جمعه ۲۲ شعبان، برای ما خداوند یک پرونده قرار داده، یک صفحه قرار داده، این روز جمعه یک صفحه خاص به خودش را دارد، در این صفحه نوشته شده از صبح که بلند می‌شوید تا شب که می‌خواهی به استراحت بپردازی، چه کارهایی در اینجا انجام می‌شود. آن اموری که در اینجا انجام شده موافق با رضای پروردگار است جنبه نورانیت به خود می‌گیرد. موافق با رضای پروردگار نیست، جنبه ظلمانیت به خود می‌گیرد. از صحبت کردنمان با همسرمان، با بچه‌ها، با همسایه، کارهایی که انجام می‌شود، تمام حرکتیمان، از منزل بیرون می‌آید، مغازه می‌روید، چیزی می‌خرید، در خرید از مغازه می‌خواهیم تا متوجه نشده جنس بهتری را برداریم، این یک کیلویی که می‌خرید می‌رود در جنبه ظلمانی. وقتی که مغازه‌دار دارد می‌گوید که نمی‌توانی سوا کنی، یعنی شما نمی‌توانید سوا کنید!! نمی‌توانید سوا کنید!! برو از مغازه دیگر بخر. اما اگر تا ببینی سرش را برد آن طرف، دو تا از آنهایی که آن طرف است، برداری بگذاری، تمام شد، این یک کیلو شد ظلمانی، چقدر دقیق است!

اما اگر گفت: آقا نمی‌توانی سوا کنی، شما هم همانی را که هست برداشتی همین یک دانه را که بخوری برای شما می‌شود نور. هر یکدانه‌اش نور است. چون خرید شما بنابر آن تبانی و صحبت و اشتراط است، بر همان مبنا مسئله انجام گرفته و شما هم انجام دادی. و اما آن مغازه‌دار که می‌گوید: از

یک طرف مثلا شما باید میوه بردارید، آیا او برای دیگران هم همین مطلب را می گوید؟ یا فقط برای شما می گوید؟ اگر برای همه همین طور باشد و مثلا برداشته کیسه را خالی کرده، جعبه را خالی کرده و بعد می گوید که آقا این بزرگ و کوچک و کرمو و غیر کرمو را از یک طرف همه باید بردارند، این قسم اشکالی ندارد. ولی اگر آمد و برای رفیقش از آنها

برداشت، کل این سبد می شود ظلمت. برای آن می شود ظلمت، و برای شما می شود نور، ببینید یک چیز است، یک سیب است، یک پرتقال است، یک میوه است، یک جنس است، ولی دو جهت پیدا می کند. از جهت انتساب به شما این می رود در عالم نور و در عالم بها و بهجت و آثار و خواص خودش را خواهد داشت. نسبت به آن شخص فروشنده، هر چند از فروش این سبد صد تومان و دویست تومان هم استفاده می کند، ولی این استفاده برای او نکبت می آورد.

أمیرالمؤمنین علیه السلام آمدند در مسجد سوار استر خودشان بودند، از بیرون آمدند تا کنار مسجد که رسیدند، شخصی در آنجا بود، می خواستند نماز بخوانند، یا کاری در مسجد داشتند به او گفتند: این را نگه دار تا من بروم مسجد و برگردم. آن شخص خب نگاه کرد، دید أمیرالمؤمنین است حرفی نمی زند و حسابش با بقیه فرق می کند، زین را برداشت و دزدید و رفت. گفت: خب می رویم، حالا کی ما را می بیند؟ کی به کی است! و .... حضرت آمدند بیرون، دیدند این بیچاره قاطر یا اسب زین ندارد، به یکی از اصحاب گفتند: بیا این پول را بگیر، ۸ درهم را بگیر و یک زین بخر برای این قاطر، آن هم رفت، دید زینی در بازار می فروشند، همان را خرید و آورد. حضرت گفتند: این زین مال همین استر است، حضرت فرمودند: من خودم می خواستم به آن شخص ۸ درهم بدهم، ولی او از راه حلال نخواست، خدا از راه حرام به او داد.

آن ۸ درمی که حضرت الان می پردازد ظلمانی نیست، اسب و قاطر زین می خواهد، آنچه که او دارد می گیرد همین ۸ درهم است که از أمیرالمؤمنین هم می گیرد، از بهترین خلق خدا دارد می گیرد، ولی برایش نکبت است، برایش بدبختی است، برایش جهالت است و برایش موجب مسائل و موجب تبعات خواهد بود.

حالا البته این چیزی است که به حسب ظاهر ما آن را احساس می کنیم، ولی آنچه که مربوط به اولیاء و بزرگان و ائمه است، ما در آن مسائل نمی توانیم اظهار نظر بکنیم. آنچه را که احساس می کنیم و درک می کنیم، این مطلب است.

پس بنابراین تمام کارهایی را که ما انجام می دهیم تمام آنها دو جنبه می تواند پیدا بکند: یک جنبه، جنبه نورانیت؛ و یک جنبه، جنبه ظلمانیت. هر کاری که انجام می دهیم، آن عمل در نفس ما اثر دارد. یعنی وقتی که انسان یک عمل خیر انجام می دهد، در نفس اثر می گذارد. اثر آن چیست؟ اثر آن این است که نفس را از جنبه ارتباطش با مقام ربوبی یا به عالم نور و عالم بها و بهجت متبدل می کند، یا نفس را از آن نظر ارتباط به ظلمت و تکدر و قساوت متبدل می کند. لذا انسان این را خودش می فهمد

مثلا در ارتباط با معاملاتی که می کند، یک وقتی با یک شخصی معاملاتی می کند می بیند نفسش راحت است، خیلی نفسش آزاد است، هیچ مسئله ای ندارد. یک وقتی با یکی معامله می کند، سود هم می برد می گوید: اگر جای او بودم مثلا این کار را نمی کردم. مثلا کسی با من این کار را می کرد، خوشم نمی آمد. خودش را ملامت می کند، گرفتگی احساس می کند، یک خرده برایش سنگین است، این معامله ای که با او کرده، این کاری که کرده، یک مقداری برایش سنگین است. آن سنگین بودن همین است.

یعنی این که الان در این عملی که انجام داده، در این عمل خود را مقصر می‌بیند، خود را در این مطلبی که انجام داده، خاطی می‌پندارد و ثقل این عمل را در نفس خود احساس می‌کند، احساس می‌کند که یک مقداری سنگین شده، احساس می‌کند یک مقداری ثقل پیدا کرده، احساس می‌کند که در ارتباط با فطرت و وجدان شرمنده است، این را احساس می‌کند، این احساس همان جنبه ابتعادی است که در ارتباط با مبدأ این عمل ایجاد کرده و این خیلی مسئله است.

تمام همّت بزرگان و اولیاء خدا و مربیان طریق برای این است که ما را در همان مرام و ممشایی قرار بدهند که همیشه احساس ضیق و خجالت و شرمندگی نداشته باشیم. کاری که همیشه انجام می‌دهیم صاف باشد، شفاف باشد، بتوانیم نسبت به آن در وجدان خودمان، نه در جلوی مردم و با هزار دوز و کلک، در وجدان خودمان خیلی صاف باشیم. نسبت به عملی که انجام می‌دهیم، بتوانیم نسبت به وجدان خود پاسخگو باشیم. هر وقت که ما نتوانستیم وجدان خودمان را آرام کنیم و اعتماد او را به دست بیاوریم، آن وقت می‌شود گفت که در کارهای خود دارای مراقبه هستیم، و نسبت به آنها توجه داریم. ولی اگر نه، وجدان خودمان را نتوانستیم آرام کنیم، وجدان خودمان را نتوانستیم متقاعد کنیم، فطرتی را که خدا در ما قرار داده نتوانستیم او را قانع کنیم، نسبت به آن روشی که در پیش گرفتیم، جلوی مردم هزار و یک دلیل هم بیاوریم، بر فرض که مردم هم مطالب ما را پذیرفتند، مردم هم گول خوردند، مردم هم نسبت به آنچه که می‌گوییم قانع شدند، ما در ظلمت هستیم و در قساوت هستیم و در جهنم هستیم. این مسئله یک مسئله و یک قضیه واقعی است.

آیه قرآن می‌فرماید که: **إِنَّ الَّذِينَ يَأْكُلُونَ أَمْوَالَ الْيَتَامَىٰ ظُلْمًا إِنَّمَا يَأْكُلُونَ فِي بُطُونِهِمْ نَارًا وَ سَيَصْلُونَ سَعِيرًا^۱** «آن کسانی که اموال ایتام را می‌خورند، آنها آتش می‌خورند» نه این که این اموال یتامی تبدیل به آتش خواهد شد. نه، اموال یتامی تبدیل به آتش نمی‌شود، اموال یتامی مشخص است که چیست، مال یتیم مشخص است، پولی که یتیم دارد مشخص است، ملکی که دارد مشخص است، مال التجاره‌ای که دارد مشخص است، همه اینها مشخص است، پول هم پول است، فرقی نمی‌کند. صد تومان صد تومان است، چه مال یتیم باشد، چه صد تومان مال فرد دیگری باشد، تفاوتی ندارد. ولی آن کسی که این صد تومان یتیم را صحنه سازی می‌کند و با کلک و دوز در جیب خود قرار می‌دهد، این صحنه سازی کردن، و این نیت خلافی که دارد الان پیدا می‌کند، نفس همین عمل، آتش است، آتش!

^۱سوره النساء (۴) آیه ۱۰

اگر یک شخصی چشم بصیرتش باز بشود، چشم ملکوتی و مکاشفاتش مفتوح باشد، وقتی نگاه به او می‌کند، می‌فهمد این آدم آدمی است که دارد مال یتیم می‌خورد. نیازی به مدرک و قاضی و دادگاه ندارد، نگاه می‌کند می‌گوید: تو داری مال یتیم می‌خوری، الان هم تمام وجودت را آتش گرفته، تمام وجودت در آتش است.

بعضی از رفقای ما برای ما نقل می‌کردند که در بعضی از مشاهدات و مکاشفات خودشان، بعضی از افراد که از این دنیا رفته‌اند را در آتش می‌دیدند. و عجیب اینکه وقتی بیان می‌کردند این بود که می‌گفتند که همان آتشی که تمام وجود او را گرفته است، آن آتش، آتش نبود. آن آتش آینه بود. یعنی آتشی بود که نشان می‌داد فلان کارش این است. آتش بعدی نشان می‌داد فلان کارش این است. نه اینکه فقط آتش بود، نه آتشش هم فرق داشت؛ نوع آتش هم فرق دارد. نوع آن ظلمتی که برای انسان حاصل می‌شود فرق دارد.

یک وقتی یکی از رفقا آمده بود نسبت به شخصی، در زمان مرحوم آقا می‌گفت: دیدم فلانی الان عجیب در ظلمت است، و این ظلمتی که الان در او است به واسطه کاری است که الان انجام داده است، نه به واسطه کاری که قبلاً انجام داده یا بعداً انجام خواهد داد. آن ظلمت خاص در آن موقع علت خاص خود را دارد، و مبدأ خاص خود را دارد. نه همین طور صرفاً یک ظلمتی باشد. مثل اینکه شما چراغ را خاموش کنید و همه اینجا تاریک شود. نه اینطور نیست، آتشی که خدا آن آتش را برای افراد مهیا می‌کند، در آیه شریفه داریم **فَاتَّقُوا النَّارَ الَّتِي وَقُودُهَا النَّاسُ وَ الْجِبَارُ هُ أَعَدَّتْ لِلْكَافِرِينَ**^۱ «پرهیزید از آن جایگاهی که آتش آن جایگاه خود آن افرادی هستند که در آنجا می‌افتند» خیلی عجیب است.

وقود یعنی آن مبدأ آتش، به نفت می‌گویند: وقود، بنزین وقود است، به کبریت و باروت می‌گویند: وقود، هیزم وقود است، پنبه وقود است، سنگ وقود نیست، زیرا سنگ آتش ندارد، ولی در جهنم، سنگ جهنم وقود است، آن سنگ جهنمی که ناشی از قساوت دل‌های ما بوده، آن قساوت در جهنم تبدیل به سنگ گداخته و مذاب خواهد شد مثل کوه‌های آتش فشانی که در عکسها و فیلم‌ها دیده‌اید، وقتی که سرازیر می‌شود، آن مایع مذاب سنگ است، وقتی که می‌آید پایین سرد می‌شود، تبدیل به سنگ سخت می‌شود، ولی وقتی که دارد می‌آید پایین مثل آب می‌آید پایین، آن‌چنان مذاب است و آن‌چنان حرارت دارد این سنگ، که تشخیص نمی‌دهید که سنگ است. وقتی که سفت می‌شود، می‌فهمید که سنگ است، نه اینکه از اول سنگ نبوده، از اوّل سنگ بوده ولی سنگی بود که آن جوهره وجودی خود را آن موقع داشت نشان می‌داد که من آتشم، من یک سنگ عادی نیستم، من آتشم. آن قساوت‌هایی که در این دنیا از ما سر می‌زند و آن قساوت‌هایی که موجب وقوع جنایات و بی‌رحمی‌ها خواهد شد، آن قساوت تبدیل به همان سنگ مذاب خواهد شد در جهنم؛ و نصیب انسان خواهد شد. آن وقت

---

^۱سوره البقره (۲) آیه ۲۴

چطور انسان از اینها خبر ندارد؟! چطور خبر ندارد!؟

آیه قرآن می‌فرماید: خدا هیزم نیاورده در جهنم بریزد، نفت نیاورده در جهنم بریزد، بنزین و وسایل اشتعال را نیاورده، خود افراد در آنجا کافی هستند که جهنم را گرم و نرم بکنند!!، سنگ‌های آنجا چنان نرم است!! از آن نرمهایی که خیلی عالی است!! خیلی با مزاج بنده جور در نمی‌آید، چون من هیچ توصیه‌ای از هیچ پزشکی نشنیده‌ام نسبت به خودم، انشاءالله که خدا نصیب رفقای ما نکند و به جایش از آن رحیق سلسبیل امیرالمؤمنین قسمت ما بکند. آن سنگ‌ها نصیب آن افرادی است که در آن فتن آخرالزمان راه دیگری را اختیار

کرده‌اند مال آنها است. اینها را خدا انشاءالله برای ما قرار نداده است. الحمدلله از این نظر می‌توانیم بگوییم که... البته انشاءالله با اتکاء بر خدا و ائمه و موالیان و توسل، خلاصه بدون در نظر گرفتن آنها که اصلاً هیچ...، انسان می‌شود مثل یکی از همین‌ها و بدتر، بدتر! بدتر از اینها، با اتکاء به آنها، با التجاء به آنها، با توجه به آنها، با استمداد از قوای خدادادی و قوه عاقله که فاصل بین حق و باطل است و آن قوه عاقله است که فصل الخطاب است. آن قوه عاقله که در وجود انسان است، مقام ولایت هم دست انسان را می‌گیرد، لطف خداوند هم شامل انسان خواهد شد، تمام ملائکه هم به یاری انسان خواهند آمد و خلاصه انسان را می‌برند در همان جایی که انشاءالله خداوند قسمت همه ما بکند. انشاءالله.

خب این افراد که الان در یک همچین وضعیتی هستند، بدلیل کارشان است، این عملی را که شخص انجام می‌دهد، آتش را از او می‌زداید، یک دست بر سر بچه یتیمی بکشد، خدا زندگی او را از این رو به آن رو می‌کند. ببینید کار کجاست؟! زندگی او را از این رو به آن رو می‌کند. در مقابل کسی که بچه‌ای را یتیم کند، ای وای! ای وای! ای وای، ای وای که دیگر جبرئیل هم بیاید نمی‌تواند دردی از او درمان کند. کسی که بچه‌ای را یتیم کند، زنی را بی‌شوهر کند، شوهری را بی‌همسر کند، مادری را بی‌فرزند، این آه مادر دودمان او را بر باد خواهد داد. آه آن پدر دودمان او را نابود خواهد کرد و به خاکستر سیاه خواهد نشاند. خدا جای حق نشسته است. خدا جای حق نشسته.

اینها آقا جان مال خلاف کردن است. مال عمل خلاف انجام دادن است. **مَنْ قَتَلَ نَفْسًا بِغَيْرِ نَفْسٍ أَوْ فَسَادٍ فِي الْأَرْضِ فَكَأَنَّمَا قَتَلَ النَّاسَ جَمِيعًا وَمَنْ أَحْيَاهَا فَكَأَنَّمَا أَحْيَا النَّاسَ جَمِيعًا** «کسی که یک نفس مومنه‌ای را به قتل برساند، مثل این است که تمام دنیا را به خاک و خون کشیده است» و «کسی که زنده کند یک نفس را، یک نفس مومن را، مثل این است که همه را زنده کرده است. چقدر قضیه فرق می‌کند؟!»

این مسئله ارتباط بین حقایق را در عالم وجود به هم نشان می‌دهد که چطور در عالم وجود بین آن کسی که در فلان کشور است، در فلان قاره است، در فلان جا دارد برای خودش در خیابان حرکت می‌کند، و مورد تعرض واقع می‌شود، سرنوشت او با من که در اینجا هستم و دارم با شما صحبت می‌کنم، به هم پیوسته است. تمام آنهایی که در این جا هستند، همه با هم ارتباط دارند و با هم پیوسته

---

^۱ سوره المائده (۵) آیه ۳۲

هستند، این عمل می‌آید و نفس را می‌گیرد، کم‌کم آن جنبه عقلانی از بین می‌رود، جنبه نورانی از بین می‌رود، کم‌کم به جایش قساوت می‌آید، قساوت می‌آید، یکدفعه که نمی‌آید، انسان اگر یک کار خلاف انجام بدهد اول که هرهر و کرکر نمی‌خندند، بلکه اول خودش را مذمت می‌کند و سرزنش می‌کند که عجب غلطی کردم. چرا از خانه بیرون رفتم که به این مسئله مبتلا بشوم. ما وقتی که گناه می‌کنیم، چنین حالی برایمان پیدا نمی‌شود؟ حال ندامت برایمان پیدا

نمی‌شود؟ اگر خوب بود که ندامت ندارد! اگر اشکال نداشت که دیگر ندامت ندارد! خب اشکال که ندارد، دیگر مسئله‌ای که نیست، دیگر چرا انسان پشیمان شود؟ وقتی که انسان حجت دارد، حجت شرعی دارد، برایش حجت شرعی می‌شمارند، چرا پشیمان شود؟ چرا دیگر نفسش او را ملامت می‌کند؟ چرا؟ چون آن ملامت نفس با آن حجت شرعی نمی‌سازد، نمی‌سازد. اگر می‌ساخت و جدانش او را ملامت نمی‌کرد و نفسش او را ملامت نمی‌کرد. روز دوم می‌آید دوباره همان گناه را انجام می‌دهد، دوباره یک خرده کمتر، روز سوم، روز چهارم، بعد کم کم برایش عادی می‌شود، عادی می‌شود، عادی! می‌گویند: این حکام جور، این حکام مغول و .... چیزهایی که در تاریخ انسان می‌خواند اینها می‌ایستادند و در مقابل آنها صدها نفر را گردن می‌زدند و اینها همینطور جام شراب یکی پس از دیگری می‌خوردند و قهقهه مستانه‌شان به آسمان می‌رفت. چگونه می‌شود که این نفس به اینجا می‌رسد؟ چگونه به این نقطه می‌رسد؟ به این نقطه از شقاوت می‌رسد که برای او ارتکاب شنیع‌ترین عملی که در دنیا می‌شود تصور کرد، لذت آور می‌شود؟! نه تنها آن ندامت‌ها و خجالت‌ها و آن پشیمانی‌ها نیست، اصلاً لذت می‌برد! اصلاً دو روز انجام ندهد، مریض می‌شود! در خانه می‌افتد، باید او را بلند کنند، که بیا روزیت رسیده! امروز باید چند تایی را آن طرف بفرستی و چکار بکنی!! اصلاً مریض می‌شود و می‌افتد. چرا اینجور شد؟ چرا؟ چرا به این مصیبت افتاد این بشر؟! چرا این آدم به این درد خانمانسوز مبتلا شد؟! چرا؟ چون به ندای عقل و وجدانش توجه نکرد، توجه نکرد، هی آمد یکی یکی اثر گذاشت، این عمل خلاف اثر گذاشت، نورانیت را برد به جایش ظلمت آورد. دومی برد، برد، برد، تمام شد، تمام شد. نفس او شد ظلمانی، و می‌شود مصداق آیه **حَتَّمَ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ وَ عَلَى سَمْعِهِمْ وَ عَلَى أَبْصَارِهِمْ غِشَاوَةً وَ لَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ** خدا دیگر بر قلب آنها مهر زد، یعنی دیگر هیچ منفذی برای نور باقی نماند. و دیگر توجه عقل به سمت حق قطع شد. قطع شد، بریده شد، تمام شد. دیگر نه گوشش می‌شنود ندای حق را، تا یکی می‌آید به ایشان حرف حق بزند، برو بیرون! من حوصله این حرفها را ندارم ... ولی پنج سال پیش اینطور نبود، خودش دعوت می‌کرد که بیا بگو ببینم فلان قضیه چیست؟! چرا این طور می‌شود؟ چرا انسان از یک مرتبه به مرتبه دیگر بر می‌گردد؟ این به خاطر اثر مثالی است. همین اثر مثالی و همین اثر ملکوتی در شقاوت و در کدورت او می‌آید و آن نفس نورانی را تبدیل می‌کند به یک نفس ظلمانی. وقتی که نفس ظلمانی شد، آن نفس ظلمانی این عقل را

^۱ سوره البقره (۲) آیه ۷

تبدیل می‌کند به شیطنت، این عقل را تبدیل می‌کند به مکر.

حیوان مکر ندارد، چون عقل ندارد. ولی انسان مکر دارد چون عقل دارد. آن عقلی که می‌آید تدبیر می‌کند، این مهره را بغل این مهره می‌چیند، مهره مناسب را در این جا قرار می‌دهد، آن بر اساس آن قساوت و کدورتی است که نفس او، این در مقام ظهور و بروز این گونه خط و خطوط را برای او ترسیم می‌کند. وقتی که می‌آید یک مسئله‌ای را بخواهد انجام بدهد، امور را یک به یک، و مرتب به نحوی می‌چیند که برای رسیدن به

آن هدف شیطانی مانع و رادعی دیگر وجود نداشته باشد. برای رسیدن به آن هدف ظلمانی دیگر مانعی نیاید و جلوی او بایستد. می آید اینطور کنار هم می چیند مسائل را. این کار عقل است ولی عقلی که در سیطره و سلطه شیطان واقع شده، نه عقلی که مغلوب و در سیطره و تسلط قوای رحمانی و ملائکه ربوبی قرار گرفته است و از ناحیه آنها دارد هدایت می شود. از ناحیه آنها خط و خطوط و فرکانسها دارد برایش یکی یکی می رسد و از ناحیه آنها دارد آن نقطه‌هایی را که باید چیده شود، از آنجا برای او می آید. خب طبیعی است وقتی که شخصی به یک همچنین مسئله‌ای برسد، خطا هم نمی کند، خلاف هم نمی کند. چون از اول نفسش نفس روحانی بوده، نفسش نفس نورانی بوده آثار خارجی آن هم طبعاً همینطور خواهد بود.

بنابراین تمام کارهایی را که انسان انجام می دهد، در راستای همین قضیه باید قرار بگیرد. آن جنبه نورانی مسئله باید مورد توجه بشود.

امام صادق علیه السلام که نسبت به غذا در اینجا توصیه می فرماید، همان طوری که عرض شد خب غذا یک مطلب است، تمام کارها بر همین اساس شکل پیدا می کند. تمام امور ما بر همین اساس ترسیم می شود. همه افعال و تصرفات ما در همین مسئله و در همین راستا قرار می گیرد.

مرحوم آقای انصاری می فرمودند: انسان از یک چایی که می رود منزل بعضی‌ها می خورد، می فهمد که زن صاحبخانه با عشق و علاقه آن را دم کرده یا با کراحت دم کرده، یک چایی! این را خیلی‌ها نمی فهمند. همین که زن صاحبخانه بدش می آمده، خسته بوده یا اصلاً مسئله داشته یا اینکه خوشش نمی آمده یا به هر شکل دیگر، این بلند شدن و در محذور امر شوهر قرار گرفتن: آخ! این هم وقت داشته این موقع شب آمده و از زندگی ما را انداخت و از استراحت انداخت... هیچ فکر نمی کند اگر چایی درست نکنم می گوید، بعداً به زنش می گوید که چایی هم برای ما نیاوردند. چایی درست می کند و هی غر می زند، غر می زند. این نفس‌هایی که می کشد، این قدمهایی که برمی دارد، این حرکت، هر کدام از اینها یک سمی است که در این چایی می ریزد. یک، دو، سه، چهار، این چایی که می بینید که خیلی خوش رنگ است، خیلی مال خود چایی نیست، این رنگ سیاهی که پیدا کرده این آن سمهایی است که هی ریخته شده و الا چایی که رنگش شفاف‌تر است و نشان می دهد که با چه صفا و با چه نورانیتی درست شده.

علی کل حال یکی از توصیه‌هایی که مرحوم آقا به رفقاییشان می کردند و بسیار نسبت به این قضیه توجه داشتند این بود که می فرمودند: در ارتباطاتان بین خودتان هیچ وقت عیالات خودتان را در

محدور قرار ندهید! حالا عیال انسان خسته است یکی می گوید برویم منزل شام!، به زحمت می اندازید او را، خب مثلا بیچه داری کرده، و اگر بخواهد به این مسئله پردازد واقعا از روی خستگی انجام می دهد و این تأثیر سوء دارد. ایشان می فرمودند: خودتان انجام دهید، تخم مرغ درست کنید، نان و پنیر و سبزی بیاورید، هر کاری می خواهی بکنی خودت بکن، چرا به دیگری تحمیل می کنی؟! چرا به دیگری فشار وارد می کنی؟! آن بنده خدا چه گناهی کرده

که در این موقعیت قرار گرفته؟ وقتی که می‌بینی حال ندارد، بگو تو برو استراحت بکن ما خودمان سرهم‌بندی می‌کنیم. رفقا روی این مسئله توجه داشته باشند، ایشان تأکید داشتند و می‌فرمودند: آن غذایی که از روی کراهت و اکراه در جلوی انسان گذاشته می‌شود، آن برای ذکر و برای حضور انسان ضرر دارد، و نمی‌تواند آن غذا، غذای مفیدی باشد برای سالک.

البته خب در این زمینه مطالبی بود که بنده قصد داشتم عرض کنم و یک مقداری مربوط به مسئله غذا بوده و یک مقداری هم مربوط به مطالب دیگر که فرصت تمام شد و رو به اتمام است و مطالب انشاء الله می‌ماند اگر توفیقی بود لولا البداء و بشرط الحیات خدمت رفقا برای بعد از ماه مبارک خواهیم بود.

ماه مبارک رمضان نزدیک است و قطعاً هم این مطالب بسیار در این ماه کاربرد دارد و مورد استفاده و مبتلابه ما در این ماه مبارک است.

بزرگان نسبت به ماه رمضان خیلی توجه داشتند و خیلی نسبت به تحفظ بر این ماه اصرار داشتند و آن طور که از صحبت‌های آنها بر می‌آمد، اینطور استفاده می‌شد که خلاصه ماه رمضان است که سرنوشت سال آینده انسان را تعیین می‌کند. آن ماه رمضان را انسان چگونه طی کند؟ چگونه سپری کند؟ هر طور سپری کند، سال آینده او هم بر همان منوال طی خواهد شد، و به جلو خواهد رفت. لذا خیلی تأکید داشتند.

یکی از دستوراتی که می‌دادند به افراد، دستور غسل و توبه قبل از ماه رمضان بود. قبل از ماه رمضان دستور می‌دادند که رفقا و دوستانشان غسل توبه کنند و نسبت به خطاها و زلالت و لغزش‌ها از خداوند طلب عفو و مغفرت کنند. و بنا را بر این بگذارند که در این ماه که خداوند با تکلیف و الزام این سفره رحمت خودش را پهن کرده ...، با تکلیف و الزام می‌دانید یعنی چه؟ یک وقتی انسان سفره‌ای می‌اندازد و رفیقش را دعوت می‌کند و یک پیغامی می‌دهد یا احترام می‌کند و دست‌خطی هم می‌فرستد که شما بیایید و این هم دعوتی است که مورد لطف او قرار گرفته. یک وقتی می‌فرستد و می‌گوید که آقا بیا و اگر نیامد اصرار بکن و بالاخره بیاورش. این می‌رود اصرار می‌کند و زورش نمی‌رسد برمی‌گردد. این دوباره می‌گوید: آقا جان برو لباس تنش بکن و همان جور لباس تن کرده نکرده دست و پایش را بگیر بیاور.

در ماه رمضان خدا اینطوری ما را به سفره‌اش دعوت کرده. یعنی دست و پای ما را گرفته بخواهی نخواهی ما را سر سفره آورده. معنای تکلیف یعنی این. غیر تکلیف یعنی مثل رجب و شعبان،

روزه بگیرید! پیغمبر ماه رجب و شعبان را به رمضان متصل می‌کرد. هر سه ماه را، پیغمبر روزه می‌گرفت. در رجب و شعبان این جوری نیست، دعوت است. هر کس می‌خواهد: بسم الله، سفره پهن است. و مَوَائِدُ الْمُسْتَطْعِمِينَ مُعَدَّةٌ تَشْرِيفٌ بِيَاوَرِيد! هم رجب، هم شعبان، کارت هم فرستاده، همان دعوت انبیاء و دعوت ائمه، همه این روایاتی که داریم کارت دعوت است که برای ما فرستاده‌اند. انسان به مقدار آن وسع خودش، کیفیت خودش، استعداد خودش، توان خودش به هر مقداری که هست می‌تواند روزه بگیرد. و برای او هم یک وسعتی داده شده که حالا نمی‌خواهد بگیرد، نگیرد.

ولی ماه رمضان این گونه نیست، دیگر کارت دعوت بفرستند و تشریف بیاورید! این حرفها نیست، الزام است. الزام یعنی دست و پای شما را از خانه گرفتند و آوردند سر سفره نشانده‌اند و در را هم از پشت قفل کرده‌اند. حالا چه می‌کنید؟ بفرمایید. اینجوری خدا ما را آورده در ماه رمضان و دعوت کرده. این است قضیه! حساب این مطلب و این الزام در ماه رمضان، حساب دیگری دارد.

لذا در این ماه خدا برای ما آمده منت گذاشته، قدر ما را و شب تعیین سرنوشت ما را در ماه رمضان قرار داده، نه در رجب و شعبان، نه در ذی القعدة و ذی الحجه و نه در محرم، در رمضان قرار داده که شما بیا و روزه بگیر تا اینکه به شب قدر برسی. اگر شب قدر را خدا می‌گذاشت شب ۱۵ رجب و رجب هم روزه‌اش واجب نیست. خب طبعاً بعضی‌ها روزه می‌گرفتند و بعضی‌ها نمی‌گرفتند. روزه طبعاً شرایط خاص خودش را دارد. انسان باید از خیلی چیزها پرهیز کند، کف نفس کند، در خودش احساس تجرد می‌کند، نورانیت می‌کند، احساس سبکی و صفا و نورانیت می‌کند. اگر خدا می‌گفت: شب ۱۵ رجب شب قدر شماست هر که می‌خواهد روزه بگیرد، هر که نمی‌خواهد نگیرد خب خیلی‌ها روزه نمی‌گرفتند و شب قدر را هم مثل شب‌های دیگر درک می‌کردند و می‌رفتند. و دیگر هیچ تفاوتی نداشت. این که خدا شب قدر را در ماه رمضان، آن هم شب ۲۳ یعنی ۲۲ روز از ماه رمضان را روزه گرفتی، ۲۲ روز بر سر این سفره نشستی، اگر هر غلطی می‌کردی بالاخره در این ۲۲ روز کنار گذاشتی، هر اشتباهی می‌کردی در این ۲۲ روز ترک کردی. اگر حرف تند می‌زدیم، در این ۲۲ روز خود را تا حدودی پاک کردیم، اگر غیبت می‌کردیم و به لُهو و لعب می‌گذرانیدیم بالاخره در این ۲۲ روز تکانی خوردیم و حرکتی کردیم. با این حال آن وقت خدا می‌آید شب قدر را شب ۲۳ می‌گذارد. یعنی با حال آمادگی شب قدر را ما درک کردیم، اتصالمان در این ۲۲ روز محکم شد. طنابی که بین ما و بین خدا وصل است، این طناب برقرار شد، و سفت شد. آن حالت صفای نفسی که لازمه جلب لطف و کرامت و فیوضات پروردگار است، در ما آن حالت صفا حاصل شد. حالا در یک همچنین وقتی خدا می‌خواهد بر طبق صفای ما و اختیار ما و وسعت قلب ما و میزان پذیرش ما سال آینده‌مان را تعیین کند. چه می‌شود قضیه؟ خیلی تفاوت می‌کند تا اینکه همین طوری یلخی وار فرض کنید که همین طوری که روزها را می‌گذرانیم یک دفعه خدا بگوید که آقا پس فردا روز قدرت است!! با هر وضعیت که گذراندی و هر گناهی که کردی، چشم‌مان را به هر جائی انداختیم، گوش ما هر چیزی را شنیده، زبانمان به هر چیزی گویا بوده، پایمان همه جا رفته، هزار جور برای خودمان بار و وصله قرار داده، یکدفعه خدا می‌گوید: فردا شب قدر است، مثل این است که بگویند: فردا کنکور داری! بابا یک ماه زودتر بگو آماده شویم و

یک چیزهایی بیاوریم حفظ کنیم. آقا یعنی چه فردا کنکور داریم؟! اینجا غیر از رفوزه شدن چیزی نیست، چون قلب آمادگی ندارد.

پس بنابراین این موضوع خیلی مسئله مهمی است که خدا این شب احیاء و شب قدر را کجا قرار داده؟ شب ۲۳ قرار داده، شب ۲۳ قرار داده، در شبی قرار داده که مردم ۲۲ روز روزه گرفته‌اند، ابتهال کرده‌اند، دعای

ابی حمزه خوانده‌اند، دعای افتتاح خوانده‌اند، توجه‌شان را بیشتر کرده‌اند، مراقبه‌شان را بیشتر کرده‌اند، خواهی خواهی بیشتر شده مثل یک جاده‌ای که در سرازیری می‌افتد ماشین نیازی به بنزین و دنده عوض کردن ندارد. در ماه رمضان، احساس می‌کنی نفس تمایل به گناه ندارد، حوصله ندارد، یعنی آن احساسی که قبل از ماه رمضان داشت نسبت به مسائل خلاف و عبث و لغویات و ... در ماه رمضان یک همچین حال و هوایی را ندارد، مثل اینکه فضا عوض می‌شود، حال و هوای انسان عوض می‌شود. آمده انسان این روزها را روزه گرفته و بعد رسیده به حوادث ضربت خوردن و شهادت امیرالمؤمنین و شبهای احیایی که به این مناسبت انسان می‌گیرد و توسل‌اتی که پیدا می‌کند و رقت قلبی که پیدا می‌کند، شفיעی را که قرار می‌دهد در این شبها برای وصول، تمام اینها حساب شده است، همینطوری شما خیال می‌کنید امیرالمؤمنین باید شب ۱۹ ضربت بخورد و شب ۲۱ از دنیا برود؟! اینها خط به خطش برنامه‌ریزی شده است، هر خط خط و هر صفحه صفحه و هر نقطه نقطه‌اش برنامه‌ریزی شده که باید شب ۱۹ ضربت بخورد و دو شب دیگر باشد و شب ۲۱ و این رحمت و اسعه پروردگار شب ۲۳ به داد ما برسد.

این نفسی که در این دنیا با چه مسائلی روبرو بوده و چطور روزگار خودش را گذارند و چطور در این دنیا آمد و رفت و انسانیت را به ما آموخت، عجیب است، واقعا عجیب است، انسان وقتی که تصور می‌کند، در حالات امیرالمؤمنین غور می‌کند، در حالات امیرالمؤمنین تفحص می‌کند، در روز نیمه شعبان یکی از آن چه را که بر امیرالمؤمنین گذشت خدمت رفقا عرض کردم و رفقا فهمیدند که چه خبر است! چه خبر است! رفقا فهمیدند که امیرالمؤمنین که بوده، نه اینکه فهمیدیم، حالا گوشه‌ای، گوشه‌ای عرض کردم خدمتتان یک کار امیرالمؤمنین، دو ساعت و نیم، سه ساعت من داشتم فکر می‌کردم. دو ساعت و نیم فکر می‌کردم این کار امیرالمؤمنین یعنی چه؟ در جریان جنگ صفین وقتی که با آن مکار حيله باز تاریخ عمرو عاص، امیرالمؤمنین برخورد کرد، ای کسانی که تا به حال این مطالب به گوشتان نرسیده! گوشتان را باز کنید و ببینید که امام ما چه بوده و که بوده و دیگران چه می‌گویند! تمام این لشگرکشی در عرض این ۱۸ ماه برای از بین بردن جرثومه فساد یعنی معاویه بن ابی سفیان در همان وقتی که این زحمات دارد به نتیجه می‌رسد، و بزند تمام شود. این دیگر قضیه مالک اشتر نبود که از او یک ساعت مهلت خواست.

مالک اشتر در آن جریانی که اتفاق افتاد از امیرالمؤمنین یک ساعت مهلت خواست. بابا ما این همه آمدیم که چه؟ من یک ساعت دیگر به خیمه معاویه می‌رسم! و از دو طرف محاصره کرده بود

معاویه حتی نمی‌توانست فرار کند. گاز انبری آمده بود گرفته بود، آنها از آن طرف و خودش هم در وسط می‌زد و می‌درید و جلو می‌آمد. امیرالمؤمنین فرمود که دست از جنگ بردار... الان که من یک ساعت دیگر کار را تمام می‌کنم، حضرت فرمود: دست از جنگ بردار. دوباره پیغام داد، حضرت فرمود: اگر می‌خواهی علی را زنده ببینی، دست از جنگ بردار! این یعنی چه؟ این قضیه یعنی حیات امیرالمؤمنین و زنده بودن امیرالمؤمنین بر همه این مسائل اولویت دارد. معنایش این است دیگر! خب این قضیه که مربوط به او است. اما مسئله ای که مربوط به

خود امیرالمؤمنین بود چه؟

تمام این مسائلی که در جنگ صفین اتفاق افتاد زیر سر عمروعاص بود. معاویه دست به دامن عمروعاص می‌شد. بالاخره همین عمروعاص نجاتش داد از این جریان و مسئله و تنگنایی که در آن قرار گرفته بود و مالک اشتر برایش به وجود آورده بود، دستور داد که قرآن‌ها را بر سر نیزه کنند. حالا امیرالمؤمنین قبل از اینکه به اینجا برسد رسیده به عمروعاص و با یک ضربت شمشیر تمام کند و دیگر شام جزو مملکت اسلام درآید. حکومت اسلام در شام برقرار شود. اگر عمروعاص می‌رفت، تمام بود قضیه، چون نقشه کش این اوضاع، اتاق فرماندهی، همه زیر سر جناب عمروعاص بود دیگر، که از آنجا این برنامه‌ها طراحی می‌شد. وقتی که امیرالمؤمنین رسید بالای سرش و دید چاره‌ای نیست، آن عمل خلاف را انجام داد و امیرالمؤمنین سرش را برگرداند و تمام این قضایا یک مرتبه ۱۸۰ درجه برگشت. یعنی این جنگ و این اردوکشی و این زحمات و ... داشت به نتیجه می‌رسید، که در عرض ده ثانیه برگشت سر جای اول، نقطه شروع، برگشت سر جای اولش و تمام شد. این کار امیرالمؤمنین یعنی چه؟ واقعا یعنی چه؟

خدمت رفقا عرض کردم سه ساعت من داشتم در این قضیه فکر می‌کردم و فکرم به جایی نرسید. و ول کردم و سر رشته تفکر خودم را رها کردم که این چه مسئله‌ای در اینجا است؟! و این چه عظمتی است که ما از درک آن عظمت ناتوانیم؟! چقدر باید کریم باشد یک نفر؟ چقدر بزرگوار باشد که آن بزرگواریش عقل ما و ادراک ما را خرد می‌کند و نمی‌گذارد این عقل به آن جا برسد؟! یعنی خرد می‌شویم و نمی‌توانیم بفهمیم این بزرگواری یعنی چه؟! این حیا یعنی چه؟! این حیا یعنی چه؟! آن احساس یعنی چه؟! آن احساسی که در آن موقع .... بگویم؟! سَرِّی را برایتان فاش بکنم؟! برایتان آنچه را که باعث شد فکرم به جایی نرسید را بگویم؟!، نهایت به اینجا رسیدم و ول کردم بالاتر از این است من به این جا رسیدم: امیرالمؤمنین وقتی دید این کار را کرده یعنی می‌گوید: من زندگی‌ام را از تو می‌خواهم ای علی! با این کارم زندگی‌ام را می‌خواهم! این احساس امیرالمؤمنین نسبت به او احساس پدران‌های بود که زندگی را به او برگرداند! نه اینکه احساس کند طرف مردی است که دشمن است و دارد این کار را می‌کند، پس بزند و تکه تکه بکند .... اگر ما بودیم این کار را می‌کردیم: هم دشمن خدا هستی و هم داری کار خلاف می‌کنی! تازه جریمه‌ات بیشتر می‌شود و عقابت هم بیشتر است! ولی این احساسی که برای امیرالمؤمنین در اینجا پیدا شد و عجز او را مشاهده کرد، یعنی گر چه دشمن اوست، ولی عجز او را مشاهده کرد، این احساس عظوفت نسبت به او دست نگه داشت! و این قضیه قضیه‌ای

است، که ما نمی‌فهمیم! نمی‌شود به این زودی به این مطلب رسید! نمی‌شود به این مسائل رسید!
نمی‌شود به این زودی این مطالب را درک کرد!
مرحوم آقا می‌فرمودند: من وقتی که داشتم کتاب می‌نوشتم، کتاب امام شناسی، رسیدم به این
که تاریخی که داشتم می‌خواندم، راجع به قضیه عمر رسیدم به این خلیفه، همین خلیفه دوم. رسیدیم
به مطالب

ایشان، قضیه و جنایاتی که اتفاق افتاد در زمان خلافت ایشان. از جمله مسائلی که بود: یک زن آبتن را آوردند پیش خلیفه دوم، خیلی عجیب است زن، زن بی گناه، زن بی گناه، بی جرم و معصوم، آوردند پیش خلیفه دوم و شوهرش آمده می گوید که این خلاف کرده. زن گفت من نبودم و ... خلاف کرده؟ بالاخره شاهدتان کو؟ آن افرادی که آمدند این مطلب را می گویند باید شاهد بیاورند! ای خلیفه دوم مگر نمی دانی باید ۴ نفر شاهد شهادت بدهند! این چهار نفری که گفته اند، این چهار نفر در کجا اتفاق می افتد در این دنیا؟ مگر برود بالای تپه، جلوی ده هزار تا دوربین بخواهد نمایش بدهد. آخر این چهارتایی که می گویند بایستی که بیایند، بخاطر چیست؟ بخاطر رحم و عطوفتی است که از ناحیه شارع نسبت به خطا کاران و نسبت به افراد غافل و جاهل دارد رعایت می شود! این حرفها را مگر تو نشنیدی و ندیدی؟! مگر سیره پیغمبر را ندیدی و تجربه نکردی! شوهرش گفته ولی خودش می گوید کاری نکرده ... بلند شوید بروید اعدامش کنید! افرادی که آنجا بودند دیدند دارند اعدامش می کنند! به همین راحتی! بروید اعدامش کنید!! آمدند سراغ امیرالمؤمنین که بلند شو که زن بی گناه را دارند اعدام می کنند آن هم توسط خلیفه رسول خدا!!، به توسط حکومت اسلام!! خلیفه دوم دارد این زن بیگناه را اعدام می کند. امیرالمؤمنین بلند شد فوراً لباسش را پوشید، حرکت کرد، دوید، حضرت دوید آمد، وقتی که رسید دید کار تمام شد. این امیرالمؤمنین چه حالی پیدا کرد در آنجا؟! چه حالی پیدا کرد! مرحوم آقا که شاگرد امیرالمؤمنین است اگر چیزی دارد از آنجاست، اگر مطلبی فهمیده از آنجاست، اگر ادراکی دارد از آنجاست، اگر روشنی دارد از آنجاست. ایشان فرمودند: چهار ساعت من داشتم گریه می کردم وقتی این قضیه را در کتاب خواندم. چهار ساعت داشتم گریه می کردم و این منظره را که در نظر گرفتم یک زن بیگناه توسط دژخیم به روی زمین می افتد. این زن بیگناه بچه نداشت؟ مادر نداشت؟ پدر نداشت؟! چهار ساعت من داشتم گریه می کردم. آیا ما این گریه را در جای دیگری هم می بینیم؟! ابداء، ابداء. جای دیگر خنده می بینیم! چرا مرحوم آقا وقتی که این قضیه را شنیدند این طور شدند؟! می دانید چرا؟! چون همان احساسی که امیرالمؤمنین در وقتی که بالای سر جنازه این زن رسید داشت، همان احساس در ایشان بود. همان احساس، یک زن بیگناه بدون هیچ جرم، این باید بیافتد روی زمین! می دانید برای چه؟ برای این که خلیفه دوم نور ندارد! وقتی زنا می کند کسی، کدورت زنا در چهره اش مشخص است. تو نگاه می کنی این کدورت را نمی بینی، درک نمی کنی. ولی امیرالمؤمنین نگاه به چهره می کند، می گوید: این چهره زنا نکرده، خلاف نکرده. این چهره معصوم است. این چهره چرا باید روی زمین بیاندازی، جلوی بستگانش، چرا؟

شما خیال می‌کنید بی‌خود پیغمبر سی هزار نفر را در روز غدیر دو سه روز در آفتاب معطل کرد؟! به رفته‌ها دستور بازگشت داد، صبر کرد تا نیامده‌ها برسند. در آن گرما امیرالمؤمنین را نصب کرد. برای امروز بود. برای آن روزی بود که به مردم بگوید آن زن بیگناه که به واسطه زنا اعدام شد می‌دانید چرا؟! چون شما علی را کنار گذاشتید! حالا بخورید! حالا بروید زن مردم بیگناه را اعدام کنید. حالا بروید بچه‌ها را اعدام کنید. بروید ... آن روزی که پیغمبر آمد و گفت: باید بعد از من علی باشد، آن پیغمبر فردا و پس فردا را می‌دید که در

حکومت همین خلیفه اول و دوم و سوم و بقیه خلفا و ... چه جنایاتی بر اسلام وارد خواهد شد! لذا فرمود: علی باید باشد چون علی نگاه می کند ظلمت می بیند، نور می بیند، تو نمی بینی. تو باید بروی کنار و علی باید بیاید به جایش بنشیند. او باید بیاید تا تشخیص بدهد در کجا باید زد، در کجا نباید زد. در کجا باید جلو رفت، در کجا باید ایستاد، آن علی و آن ولی ای که متصل به علی است. آن هم همان طریق را دارد. این برای این است که دست ما کوتاه است، دست ما از این مسائل کوتاه است. از این حقایق کوتاه است.

حالا آن امیرالمؤمنین در یک همچین موقعیتی قرار گرفته، ضربت خورده به سرش، شهادت پیدا کرده، برای اینکه به داد ما برسد دیگر! در این دنیا کشف خواهد شد برای همه ما، چطور اینکه برای بزرگان کشف شد و فرمودند: روزی برای ما مشخص خواهد شد که تمام مصائب اهل بیت، از شهادت هایشان و گرفتاری هایشان و سر از بدن جدا کردن هایشان و سر از بدن جدا کردن و اسب تاختن هایشان و اسارت هایشان برای این بود که به داد ما برسند. تمام اینها برای این جهت بوده. آن وقت آن جا است که ما احساس می کنیم تمام وجودمان مرهون صاحب ولایت کبرای الهی حضرت بقیة الله حجة بن الحسن است. آن زمان ما می فهمیم. آن زمان درک می کنیم که تمام دین ما یعنی ولایت او. تمام نور ما و حرکت ما و دنیای ما و آخرت ما یعنی او. ولی ما فقط همین را می دانیم که یک امام زمانی است و ولایتی دارد و روزی ظهور خواهد کرد. نه، ولایت بالاتر از این حرفهاست! خیلی بالاتر از این حرفهاست و خیلی او را به بازی گرفته اند!

خب در این ماه رمضان چه کار باید بکنیم؟ مشخص است دیگر. باید به نحوی انسان خود را در ماه رمضان آماده کند و مستعد کند که بتواند قلبش را هر چه بیشتر صیقلی کند، چون بیشتر این نور را می گیرد در خود نگه می دارد. هر چه بیشتر بهتر! یک خطور باطل هم نکنیم به نفع ما است. حتی آن یک دانه خطور هم به ضرر ما است، آن یک دانه را هم نکنیم. خطور، نه اینکه عملی انجام ندهد، بلکه یک نیت خلاف هم حتی نکنیم، باز برای سرنوشت تأثیرگذار است، حتی یک دانه. تمام اینها همه حساب می شود، جمع می شود. خیلی خب حالا این شخص یک همچین موقعیتی پیدا کرده، آینه اش آمادگی پیدا کرده، اینقدر استعداد پیدا کرده، اینقدر ما نور بتابانیم آن که آینه اش بیشتر، نور را بیشتر کنیم، فوتونها را بیشتر کنیم، شدت را بیشتر کنیم، نور بیشتر کنیم. آن آینه اش کمتر است، نورش کمتر است.

دأب بزرگان این بود که برای هر روز ماه رمضان یک مراقبه خاص خودش را بکنند. وقتی که

داریم سحری می‌خوریم، مواظب این قضیه باشیم که خلاصه امروز حسابش با دیروز فرق کرده و با فردا تفاوت خواهد کرد. غذاهای شبهه‌ناک نخوریم، هر جایی نرویم، هر صدایی را گوش ندهیم، فکر خودمان را از مسائلی که به درد ما نمی‌خورد بیرون بیاوریم. تشویش و اضطراب در خود راه ندهیم. این حال و نفس خود را آماده و مستعد برای مسئله بکنیم. البته خب دأب بر این بوده که به افطاری دعوت می‌کردند، چون ثوابش و آمدن و دیدن و جمع بودن بسیار خوب است، سنت است. افطاری دادن خیلی خوب است ولی همانطوری که

عرض شد نباید تحمیل بر عیالات باشد، نباید تضییق بر آنها باشد، نباید با کراهت بر آنها باشد. داعی ندارد که انسان افراد زیادی را بگوید، یک نفر، دو نفر، سه نفر حالا بعضی از شبها یک رفیقش را با خودش بیاورد. یکی دو تا، هم ثواب مسئله را برده و هم به سنت عمل کرده و هم این که از آن مسائل مازادی که خیلی از اینها مسائلی است که خارج از آن حقیقت این سنت قرار می‌گیرد و با تخیلات و توهمات خلط می‌شود و شائبه پیدا می‌شود، انسان نسبت به آنها خود را بر حذر می‌دارد.

خلاصه پیغمبر می‌فرمودند: و ان الشقی من حرم رضوان الله فی هذا الشهر العظیم. شقی به کسی می‌گویند که قدر این ماه را نداند و از این رحمت الهی در این ماه محروم شده باشد. پیغمبر فرمودند: این آدم خیلی باید شقی باشد! آخر کسی که اینجوری دست و پایش را بگیرند و با این نحو بیاورند و بر سر سفره بنشانندش و بعد از این غذا نخورد و کناره‌گیری کند و خود را محروم کند، این باید خیلی آدم شقی باشد. حتی داریم کسانی که ماه رمضان از آنها بگذرد و اینها پاک نشوند و خداوند توبه اینها را قبول نکند، امید به رحمت خدا دیگر نباید داشته باشند تا زمانی که عرفات می‌آید. مگر در عرفات و روز عرفه رحمت خدا شامل آنها بشود. اینقدر قضیه و مسئله، مسئله مهمی است.

انشاءالله امیدواریم که خداوند توفیق بدهد که در این ماه مبارک روزه و صیامی که در خور خاصان حریم پروردگار است از آن صیامها نصیب ما بکند، نه این که نسبت به غذا و اینها امساک داشته باشیم. واقعا از آن چیزها و مسائل و از آن نعمتها و از آن نفحاتی که آنها آن نفحات را احساس می‌کردند. رفقا می‌دانند و مرحوم آقا هم نوشتند در کتابشان وقتی که ماه رمضان تمام می‌شد بزرگان و اولیاء الهی به عنوان تشکر از الطاف پروردگار به زیارت قبور ائمه و اولیای خدا می‌رفتند، به زیارت قبور ائمه، فرزندان ائمه، اولیای خدا، به عنوان تشکر می‌رفتند. این چه احساسی برای آنها بود که این کار را انجام می‌دادند؟ یک چیزی فهمیده بودند دیگر، دست خالی که نمی‌شود. همین طوری ماشین کوکی، خوب برویم ...، چه احساسی می‌کردند؟! چه چیزی در این ماه رمضان گیرشان می‌آمد؟ حالا ما نگوئیم آنها اولیای خدا بودند و ....، برای ما یک کمی کافی است، بله، آنچه که خدا به امیرالمؤمنین می‌دهد تا خدا خدایی می‌کند، گیر بنده نمی‌آید. ولی یک خرده که می‌توانیم، به همان مقدار سعه وجودی خودمان به همان مقدار درک بکنیم و بفهمیم. دیگر اینطور نباشد که ماه رمضان بیاید و برود، بالاخره یک ماه روزه گرفتیم، چند کیلو لاغر شدیم و .... بلکه یک مسئله‌ای را بفهمیم، تغییری را در خود بفهمیم که انشاءالله آن عبارت است از همان دستگیری ولایت و لطفی که خداوند به بندگانش در این ماه دارد.